

A 13 aradi vértanú

Özönkorunkban mindenki csak magára, legfőbb szűk családjára gondol. Az igazi nagyok a közösségért is tudtak áldozatot hozni. Nagy Magyarok sorozatunk eddigi személyiségei mind ezt tették: tudásukkal, erejükkel, vagyonukkal, munkájukkal mások javát szolgálták. A legnagyobb áldozatot azok hozták, akik életüket adták eszményeikért, az igazságért, a szabadságért: a hősök csatában estek el, a vértanúkat (mártírokat) kivégezték.

160 évvel ezelőtt, 1849. október 6-án Aradon a szabadságharc 13 honvédtábornoka halt vértanúhalált.

■ **Aulich Lajos** a szabadságharc utolsó honvédelmi minisztere. Fontos szerepe volt a tavaszi hadjáratban és az isaszegi győzelemben. Német volt, nem is beszélt magyarul. Németajkú volt a hadbíró is, mely kötél általi halálra ítélte a magyar szabadság védelméért.

Mindig csak szolgáltam. És halálommal is szolgálni fogok. Forrón szeretett magyar népem és hazám, tudom megértik ezt a szolgálatot.

■ **Damjanich János** szerb származású honvédtábornok a 3. hadtest parancsnoka volt. Soha nem vesztett csatát. Győzelmeihez nagyban hozzájárult katonai tudása és bátorsága. Lábtörése után kinevezték az aradi vár parancsnokává. A várat 1849. augusztus 19-én átadta az oroszoknak, akik kiszolgáltatták a bosszúéhes Haynaunak. Kötél általi halálra ítélték.

Legyőztük a halált, mert bármikor készek voltunk elviselni azt.

■ **Desseffy Arisztid** császári tisztből lett a magyar szabadságharc tábornoka. Fontos szerepe volt a honvédsereg vezetésében, a kápolnai csatában és a tavaszi hadjáratban. A temesvári csata után csapatát át akarta vezetni Törökországba, végül menekülés helyett a fegyverletételt választotta. Kötél általi halálra ítélték, de ezt „kegyelemből” golyóra változtatták.

Tegnap hősök kellettek, ma mártírok... Így parancsolja ezt hazám szolgálata.

■ **Kiss Ernő** örmény-magyar milliomos volt. Debrecenben az Országos Főparancsnokságot vezette, majd hadügyminiszter-helyettes lett. Világosnál esett orosz fogságba. Haynau főbe lövette.

Istenem, az újkor ifjúsága egész ember lesz-e? Árpádok dicső szentjei virrasszatok a magyar ifjúság felett, hogy Krisztusé legyen a szívük és a hazáé az életük.

■ **Knezich Károly** horvát származású császári tisztből lett honvédtábornok. Részt vett a délvidéki harcokban, a tavaszi hadjárat több csatájában. Világosnál tette le a fegyvert. Az aradi hadbíró akasztásra ítélte.

Milyen különös, hogy Haynau bíró is keresztény és én is az vagyok. Csak az ördög keverhette így össze a kártyákat.

■ **Lahner György** katonai pályáját a császár hadapródjaként kezdte. 1848 nyarán már honvéd hadosztályparancsnokként Délvidéken harcolt. A szabadságharc hadiiparának irányítójaként komoly szerepe volt a honvédség fegyver- és lőszerellátásában. A hadbírósg kötél általi halálra ítélte. 54. születésnapján végezték ki.

Krisztus keresztje és a bitófa oly rokon. És az isteni áldozat mellett oly törpe az én áldozatom.

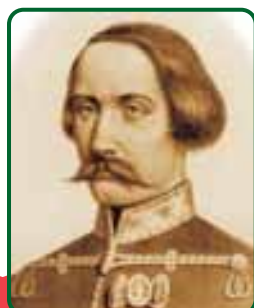
■ Az örmény gyökerű **Lázár Vilmos** is elhagyta a császári-királyi hadsereget, hogy a magyar szabadság oldalán harcoljon. Az észak-magyarországi hadtest hadosztályparancsnoka volt. Bem József ezredessé léptette elő. Karánsebesnél esett fogságba. Golyó általi halálra ítélték. 34 évet élt.

Krisztus keresztje tövében érett apostollá az apostolok lelke, és bitófák tövében kell forradalmárrá érni a magyar lelkeknek.

■ A legfiatalabb aradi vértanú, **Gróf Leiningen-Westerburg Károly** német főnemes volt. Magyar felesége révén magyar nemzeti érzülettel állt a szabadságharc oldalára. Előbb a szerbek ellen harcolt, majd a tavaszi hadjáratban, Buda bevételénél, Komáromnál, Miskolcnál vívott sikeres ütközeteket. A hadbírósg felakasztatta. 30 éves korában halt mártírhalált.

A világ feleszmél majd, ha látja a hóhérok munkáját.

■ **Nagy-Sándor József** a császári hadsereg nyugdíjasaként hősiességével kitűnt a temesvári, a szolnoki csatában. A tavaszi hadjáratban a főszereg lovassági parancsnoka volt, Buda ostrománál személyesen vezette rohamra katonáit. A komáromi, váci és debreceni csata után Világosnál tette le a fegyvert. A hadbírósg kötél általi halálra ítélte.

De rettenetes volna most az elmúlásra gondolni, ha semmit sem tettem volna az életemben. Alázatosan borulok Istenem elé, hogy hőssé, igaz emberré, jó katonává tett.

■ **Poeltenberg Ernő** osztrák származású honvédtábornok. Bár nem beszélt magyarul, lélekben magyar volt, ezért átállt a szabadságért küzdő honvédsereghez. A pákozdi csatában, majd Görgey felvidéki hadjáratában harcolt. Ő vezette a kápolnai, a győri, a komáromi és a görömbölyi csatát. Vezérőrnagyként került orosz fogságba. 36 éves korában ítélték kötél általi halálra.

Minket az ellenség dühös bosszúja juttatott ide. Szép kis deputáció megy az Úristenhez, hogy a magyarok ügyét képviselje!

■ **Schweidel József** osztrák nemes, császári tiszt volt a Sándor-huszároknál. Ezredét a forradalom kitörésekor Bécsből hazavezette Magyarországra. Honvéd lett: a fel-dunai hadtest hadosztályparancsnoka és a kormány székhelyeinek (Pest, Szeged, Arad) városparancsnoka. A világosi fegyverletétel után az aradi hadbírósg golyó általi halálra ítélték.

A mai világ a sátán világa, ahol a becsületért bitó, az árulásért hatalom jár. Csak egy igazi forradalom, a világ új forradalmi embersége söpörheti el ezt az átkozott, meghasonlott világot.

■ **Török Ignác** a császár mérnökkari tisztjeként állt a magyar szabadságharc mellé. Komárom, Buda és Szeged várának erősítését irányította. A világosi fegyverletétel után a hadbírótság kötél általi halálra ítélte.

Nemsokára Isten legmagasabb ítélőszéke elé állok. Életem parányi súly csupán, de tudom, hogy mindig csak Őt szolgáltam.

■ **Gróf Vécsey Károly** császári huszárezredesből lett magyar honvédtábornok. Délvidéken, majd a tavaszi hadjáratban harcolt. Jóval a fegyverletétel után, csak augusztus 21-én adta meg magát az oroszoknak, akik kiszolgáltatták Haynaunak. A hadbírótság kötél általi halálra ítélte azzal a súlyosbítással, hogy utolsóként végezzék ki az aradi vár a tövében, amit nemrégén ő foglalt el a császáriaktól. Végig kellett néznie társai akasztását, akik sorra búcsúztak el egymástól. Vécseynek már nem volt kitől búcsút vennie, ő Damjanich holttestéhez lépett, és megcsókolta a kezét.

Isten adta a szívet, lelket nekem, amely népem és hazám szolgálatáért lángolt.

■ **Gróf Batthyány Lajos** miniszterelnököt szintén október 6-án, Budapesten lőtték agyon. A vértanúk száma október 6-a után is szaporodott: **Kazinczy Lajos** ezredes, **Peter Giron**, **Woronieczki Mieczyslaw**, **Abancourt Károly**, **Szacsvay Imre** országgyűlési jegyző, **Csányi László** kormánybiztos, **Perényi Zsigmond**, az országgyűlés felsőházának elnöke és még sokan, akiket később végeztek ki, vagy akik a börtön falai közt pusztultak el.

Látjátok, mennyi az idegen név, származás, a császári tisztből lett honvéd a szabadságharc mártírjai között? Igaz és tiszta az a cél, mely az idegeneket, sőt az ellenség legjobbait is magához vonzza! Az osztrák hatalom írmagját is ki akarta irtani a lázadásnak. Haynau tábornoszernagy, a „bresciai hiéna” vérszomjasan üldözte a szabadságharc vezéreit. Kegyetlensége miatt tiltakozott az orosz cár, háborgott Európa. Amikor évek múlva Londonba utazott, az egyik

gyárban a munkások ráismertek, és ronggyá pofozták.

A megtorlás éveiben a magyar asszonyok némán tiltakoztak: bilincs alakú karkötőt viseltek, melynek csüngőjére a vértanúk nevének kezdőbetűjét vészték. Ez volt a titkos jel, melyről felismerték egymást 1848 eszméinek őrzői.

A magyar nemzet nem tud szabadság, igazság és méltóság nélkül élni. Vésd eszedbe az aradi vértanúk utolsó szavait, hiszen a halál küszöbén neked üzentek: Krisztusé legyen a szíved, és magyar népedé az életed.

Zsigmond Emese

